

Tai / ไทย Thai

latinisatsioon: ÜRO 2002 + KNABi diakriitikud 1993
transliteratsioon: ISO 11940: 1998

Taikeelseid nimesid pannakse kohanimeandmebaasis kirja kahel kujul: tai omaladina abil (latinisatsioon) ja translitereeritult. Latinisatsiooni on täiendatud vokaalipikkust ja silbitooni tähistavate diakriitiliste märkidega, ent need tavaesituses, sh Interneti-versioonis ei kajastu. Allpool märgib transliteratsiooni püstkiri, *latinisatsiooni* kaldkiri.

Konsonandid

Konsonante latiniseeritakse kaht moodi, sõltuvalt positsioonist kas silbi alguses või lõpus. Silbilõpu latinisatsiooni märgib vaste sulgudes.

1 ก	k / k(k)	14 ฉ	ḍ / d (t)	26 บ	b / b (p)	34 ย	y / y
2 ข	k̄h / kh (k)	15 ฏ	ṭ / t (t)	27 ป	p / p (p)	35 ร	r / r (n)
3 ฃ	k̄h / kh (k)	16 ฐ	ṭh / th (t)	28 ผ	p̄h / ph (p)	36 ล	l / l (n)
4 ค	kh / kh (k)	17 ฑ	ṭh / th, d (t)	29 ฟ	f̄ / f (p)	37 ว	w / w
5 ฅ	k'h / kh (k)	18 ฒ	t'h / th (t)	30 พ	ph / ph (p)	38 ศ	ṣ / s (t)
6 ฆ	k̄h / kh (k)	19 ณ	ṇ / n (n)	31 ฝ	f / f (p)	39 ษ	ṣ' / s (t)
7 ง	ng / ng (ng)	20 ด	d / d (t)	32 ภ	p̄h / ph (p)	40 ฐ	ṣ / s (t)
8 จ	c / ch (t)	21 ต	t / t (t)	33 ม	m / m (m)	41 ฬ	h̄ / h ^B
9 ฉ	ch / ch (t)	22 ถ	ṭh / th (t)			42 ฬ	l̄ / l (n)
10 ฅ	ch / ch (t)	23 ฑ	ṭh / th (t) ^A			43 ฒ	x / o ^C
11 ฆ	s / s (t)	24 ฐ	ṭh / th (t)			44 ษ	h̄ / h
12 ง	ch / ch (t)	25 ณ	n / n (n)				
13 ญ	y / y (n)						

^A Ühend ทธ thr latiniseeritakse s, kui ta nii hääldeb.

^B Vt märkust 6.

^C Vt märkust 7.

Vokaaltuumad (• tähistab suvalist konsonanditähete)

1 •	- / <u>o</u>	5 •วย	-wy / uai	9 •๐	-a- / a	13 •า	-ā / <u>a</u>
2 •รร	-rr / an	6 •อ	-x / <u>o</u>	10 •ัย	-ay / ai	14 •าย	-āy / <u>ai</u>
3 •รร•	-rr- / a	7 •อย	-xy / oi	11 •ัว	-aw / ua	15 •าว	-āw / <u>ao</u>
4 •ว•	-w- / ua	8 •๐	-a / a	12 •ัว๐	-awa / uā	16 •ำ	-ā / am

17	◌̇	-i / <u>i</u>	28	◌̇ย	e-y / <u>oei</u>	39	◌̇ียะ	e-īya / <u>iǎ</u>	50	◌̇ะ	o-a / <u>o'</u>
18	◌̇̄	-ī / <u>ī</u>	29	◌̇ว	e-w / <u>eo</u>	40	◌̇ือ	e-ūx / <u>uea</u>	51	◌̇	i- / <u>ai</u>
19	◌̇ว	-iw / <u>io</u>	30	◌̇็ว	e- <u>~</u> w / <u>eo</u>	41	◌̇ือย	e-ūxy / <u>ueai</u>	52	◌̇	i- / <u>ai</u>
20	◌̇̄	-ū / <u>ue</u>	31	◌̇อ	e-x / <u>oe</u>	42	◌̇ือะ	e-ūxa / <u>ueǎ</u>	53	◌̇ย	i-y / <u>ai</u>
21	◌̇̄	-ū̄ / <u>ue</u>	32	◌̇อะ	e-xa / <u>oe</u>	43	◌̇	æ- / <u>ae</u>	54	◌̇	v / <u>rue</u> ^A
22	◌̇̄อ	-ū̄x / <u>ue</u>	33	◌̇ะ	e-a / <u>e</u>	44	◌̇̄	æ- <u>~</u> / <u>ae</u>	55	◌̇	vi / <u>rue</u> ^A
23	◌̇̄	-u / <u>u</u>	34	◌̇า	e-ā / <u>ao</u>	45	◌̇ว	æ-w / <u>aeo</u>	56	◌̇	l / <u>lue</u> ^A
24	◌̇̄ย	-uy / <u>ui</u>	35	◌̇าะ	e-āa / <u>o</u>	46	◌̇็ว	æ- <u>~</u> w / <u>aeo</u>	57	◌̇	li / <u>lue</u> ^A
25	◌̇̄	-ū̄ / <u>u</u>	36	◌̇ิ	e-i- / <u>oe</u>	47	◌̇ะ	æ-a / <u>ae</u>			
26	◌̇	e- / <u>e</u>	37	◌̇ีย	e-īy / <u>ia</u>	48	◌̇	o- / <u>o'</u>			
27	◌̇̄	e- <u>~</u> / <u>e</u>	38	◌̇็ยว	e-īyw / <u>iao</u>	49	◌̇ย	o-y / <u>o'i</u>			

^A Latiniseeritakse vastavalt hääldusele ka *ri* ja *roe*.

Hääldusmärgid jm sümbolid

Märk	Nimetus	Seletus
1 ◌̇ ◌̇	พินทุ phinthu <i>phinthú</i>	paali sõnades märgib kas silbilõpu konsonanti või konsonantühendi esimest (vokaalita) konsonanti
2 ◌̇ ◌̇	นิคหิต nikhhit <i>nikkháhit</i>	konsonandi kohal märgib <i>ang-</i> või <i>am-</i> hääldust; vokaalimärgiga koos <i>m-</i> lõpulist hääldust: สังกข์ <i>sāṅgkh°</i> <i>sāṅgkhāṅg</i> , ชุมนุ <i>ch°un°u</i> <i>chumnum</i>
3 ◌̇ ◌̇	ไม้เอก im [^] exk <i>mái èk</i>	toonimärk
4 ◌̇ ◌̇	ไม้โท im [^] oth <i>mái tho'</i>	toonimärk
5 ◌̇ ◌̇	ไม้ตรี im [^] trī <i>mái tri</i>	toonimärk
6 ◌̇ ◌̇	ไม้จัตวา im [^] catwā <i>mái chàttàwā</i>	toonimärk
7 ◌̇ ◌̇	การันต์ kārant' <i>karan</i>	märgialust tähte või täherühma ei loeta: พิมพ่ <i>phimph'</i> <i>phim</i> , รดยন্ত্র <i>rthynt'r' rótyon</i> , กรมสิทธี <i>krmsithr'i kammásit</i>
8 ◌̇ ◌̇	ไม้ไตคู่ im [^] it`kh`ū <i>mái tòi khú</i>	teeb pika vokaali lühikeseks: เป็น <i>ep`n pen</i>

Märk	Nimetus	Seletus
9 ๑ «	ไม่มียมก ìm`ymk mái yámók	kordusmärk; vt märkust 2
10 ๑ ‡	ไปยาลน้อย ipyāln`xy paiyan nói	lühendusmärk; vt märkust 3
11 ๑ ~	ยามักการ yāmakkar yamákkan	vanades tekstides, näitab, et kaht konsonanti loetakse ühendina
12 ๑ §	ตาไก่ tāk` ta kài	näitab lõigu või stroofi algust
13 (๑)	อ้างคานเดียว? x`āngkhānedīyw āngkhān diao	kasutatakse lause lõpus, varem ka stroofi lõpus, samuti kuukalendris
14 ๑	อ้างคานคู่? x`āngkhānk`ū āngkhān khū	vanades tekstides lõigulõpumärk; võib kombineeruda ka järgmise märgiga
15 ๑ »	โคมูตร okhmūtr kho` mūt	vanades tekstides: loo või teose lõpp

Märkused

- Mitmesilbilistes sõnades võivad eelneva silbi lõpptäht ja järgneva silbi algustäht põhjustada lugemisel mitmemõttelisust. Seepärast kasutatakse silpide eraldamiseks sidekriipsu järgmistel juhtudel.
 - Kui eelneva silbi lõpus on vokaal ja järgneva silbi algustäht on ng (ง): สังก s̄ng`ā sà-ngá.
 - Kui eelneva silbi viimane täht on ng (ง) ja järgneva silbi alguses on vokaal: บังอร b̄ngxn Bang-on.
 - Kui järgneva silbi alguses on vokaal: สะอาด s̄axād sà-āt, สำอาง s̄āxng sām-ang.
- Sõna, millele järgneb maiyamok (๑), kirjutatakse kahekordselt, vastavalt hääldusele, nt ทำบ่อย ๑ thāb`xy« thām bòi bòi, ไฟไหม้ ๑ fīhm`« fai m̄ai fai m̄ai.
- Sõnad, millele järgneb paiyannoi (๑), kujutab endast tuntud sõna või väljendi lühendit; latinisatsioonis tuleb ta täielikult välja kirjutada, nt กรุงเทพ๑ krungethph̄ Krung Thêp Máhā Nākhn, โปรดเกล้า๑ oprdek1`ā̄ prò`tklào protkramon.
- Tai konsonant, millele ei kaasne vokaalimärki ega diakriitilist märki, latiniseeritakse kas a või o-ga: ปฐม p̄thm p̄thóm, พลบ phlb phlóp. Vt ka märkust 9.3.
- Kui üks konsonant esindab korruga nii silbilõpu kui ka -alguse konsonanti (see on sageli nõnda paalisanskriti laensõnades), latiniseeritakse ta kaks korda, vastavalt positsioonireeglitele: ศกราช s̄kkarāt, ราชสีห์ rāchsih` rātchásī.
- Silbi alguses toonimärgina funktsioneerivat h-d ei latiniseerita, kuid ta viib konsonandi kõrgesse järku (vt tooni määramise reegleid): หอ h̄wx wõ, หลับ h̄lūb lūep; muul juhul on h latinisatsioonivaste h: หวย h̄wy huai, โหวร owhār wõ`hān.
- Silbi alguses märgib ๑ x tavaliselt kõrisulghäälikut, millele järgneb vokaal: อรุณ xruy àrun; harvem funktsioneerib ta toonimärgina, viies konsonandi kõrgesse järku: อยาก xyāk yāk. Kummalgi juhul jääb

o latinisatsioonis kajastumata. Silbilõpus m̄x jääb o hääldamata: มี m̄x *mue*, คือ kh̄x *khue*. Vt ka vokaaltuumade latiniseerimist.

8. Kahetähelises silbis loetakse konsonantide vahele lühike *o*; kui silp lõpeb ʀ r-ga (hääldub *n*), siis on *o* pikk: คน kh̄n *khon*, กัด kd *kòt*, จริ cr *chôn*, กริ kr *kon*, พร phr *phon*.
9. Silbialgulised täheühendid loetakse:
 - 9.1. üheks häälikuks: ทริ thr *s*, ศรี sr *s*, ศรี sr *s*, จริ cr *ch*, nt: ทราบ thrāb *sāp*;
 - 9.2. konsonantühendiks (tooni määrab ühendi esimene täht): กริ, ขริ, คริ, กล, ขล, คล, ปริ, พริ, ภริ, ตริ, ปล, ผล, พล, กว, ขว, คว kr , k̄hr , khr , kl , k̄hl , khl , pr , phr , phr , tr , pl , p̄hl , phl , kw , k̄hw , khw , nt: ผลาญ phlāy *phlān*, กวาง kwāng *kwang*; erandina esineb ka lahkühääldust: โปรด pròd *pàròt*.
 - 9.3. eraldi silpidesse, vahehäälik on lühike *a* (kõnekeeles taandumas) – ülejäanud juhtudel, nt ทหาร thāar *thāhān*; kui teine täht on ม, น, ง, ย, ร, ล, ฎ m , n , ng , y , r , l , w , siis määrab tooni esimene täht: นม nm *nom*, aga ขนม k̄hnm *khànõm*; ลก lk *lók*, aga ตลก tlk *tàlòk*; erandina on vahehäälikuks ka *o*: บดี bdī *bodī*.
 - 9.4. üheks häälikuks, kui esimene täht on ห h või (harva) อ x , vt märkust 6 ja 7.
10. Silbilõpu täheühendeis loetakse vaid esimest konsonanti: บุตร butr *büt*, บาท bāt *bät*.
11. Translitereerimisel juhitudakse rangelt märkide järjestusest vasakult paremale, arvestamata hääldust, sh konsonandimärgieelsed vokaalimärgid translitereeritakse enne. Ülal ja all olevad märgid translitereeritakse põhimärgi järele, alustades kõige ülemise ja lõpetades kõige alumise märgiga.

Toonid

1 – tavaline (märgita), 2 – madal (˘), 3 – langev (ˆ), 4 – kõrge (ˊ), 5 – tõusev (ˋ).

Tooni määramise reeglid

Olulised on silbi esitähe järk ja silbilõpu tüüp. Järgud:

– kõrge: ข, ช, ฉ, ฐ, ถ, ผ, ศ, ษ, ห k̄h , k̄h , ch , t̄h , t̄h p̄h , f , s , s' , s , h (transliteratsioonil alati tähistatud $\bar{}$ ga);

– keskmine: ก, จ, ฎ, ฏ, ต, ต, บ, ป, อ k , c , d , t , d , t , b , p , x (hõnguseta klusiilid + x);

– madal: ก, ค, ฉ, ง, ช, ซ, ฉ, ฉ, อ, อ, อ, ท, ฑ, น, พ, ฟ, ภ, ม, ย, ร, ล, ว, พ, ฮ kh , k'h , k̄h , ng , ch , s , ch , y , t̄h , t'h , n , t̄h , n , ph , f , ph , m , y , r , l , w , l , h (ülejäanud).

Silbilõpu tüübid (V - vokaal, K - klusiil, N - sonorant, $\bar{}$ pikk vokaal, $\check{}$ lühike vokaal):

"elus": \bar{V} , \bar{VN} , \bar{VN} ; "eluta": \check{V} , \check{VK} , \bar{VK} .

Esitähe järk	Silbilõpu tüüp	Toonimärgita	!	˘	ˆ	ˊ	ˋ
Kõrge	"elus"	5 $\check{}$	2 $\check{}$	3 $\hat{}$	—	—	—
	"eluta"	2 $\check{}$	—	3 $\hat{}$	—	—	—
Keskmine	"elus"	1	2 $\check{}$	3 $\hat{}$	4 $\acute{}$	5 $\check{}$	—
	"eluta"	2 $\check{}$	—	3 $\hat{}$	4 $\acute{}$	5 $\check{}$	—
Madal	"elus"	1	3 $\hat{}$	4 $\acute{}$	—	—	—
	"eluta" \bar{VK}	3 $\hat{}$	—	4 $\acute{}$	—	5 $\check{}$	—
	\check{V} , \check{VK}	4 $\acute{}$	3 $\hat{}$	—	—	5 $\check{}$	—

Numbrid

o 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Latinisatsiooni hääldus

ae	[æ]	ia	[iə]	o'	[o]	ue	[u]
aeo	[æw]	iä	[iə]	oe	[ə]	uea	[u:ə]
ao	[aw]	io	[iw]	ph	[p ^h]	ueä	[uə]
ch	[ç]	kh	[k ^h]	th	[t ^h]		
çh	[tʃ]	ng	[ŋ]	ua	[u:ə]		
eo	[ew]	o	[o]	uä	[uə]		

Joon vokaalitähe all märgib vokaali pikkust; juhtudel, kui üksikvokaali märgitakse täheühendiga, joonitakse alla vaid esimene täht: ae [æ:].

Teisendus tavaesitusse (ÜRO latinisatsioon):

Kaovad kõik diakriitilised märgid, sh ç → c, ä → a, o' → o.